

๕๓.๖.๗.๕๖๕๒๕๕

นสวท. ๒๕๖๑

คือ ผู้มีวิสัยทัศน์

โดย สุโข สุวรรณศิริ

คำว่า **วิสัยทัศน์** หรือ **VISION** เป็นคำพูดที่ใช้กันแพร่หลาย โดยเฉพาะในหมู่นักการเมือง ทั้งนี้เพราะความเชื่อว่า ผู้นำหรือนักการเมือง ผู้รับผิดชอบการบริหารบ้านเมืองจะต้องมองการณ์ไกล ไม่ใช่มองวันนี้ พรุ่งนี้ หรือเดือนหน้า ปีหน้าจะทำอะไร แต่เท่าที่ผมติดตามการเมืองของเรามากกว่า ๕๐ ปี ผมคิดว่าเกือบจะหานักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์ตามความหมายที่แท้จริงในบ้านเราไม่ได้เลย เพราะเกือบทุกท่านจะคิดและกระทำการใดก็เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และเสียเวลาจากการโต้ตอบกันไปกันมาเสียส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ผมยังภูมิใจว่า ถ้ามองย้อนหลังไประหว่าง ๕๐-๖๐ ปีเศษๆ เมืองไทยได้เคยมีนักการเมืองผู้มีวิสัยทัศน์ที่แท้จริง ท่านผู้นั้นคือ **ท่านปรีดี พนมยงค์**

ผมกล้ากล่าวเช่นนี้ เพราะผมได้ติดตามแนวความคิดและผลงานของท่านอาจารย์ปรีดี มาโดยตลอด ผมเห็นว่าแนวความคิดและการปฏิบัติงานของท่านในอดีต สะท้อนให้เห็นถึงภาวะของการเป็นรัฐบุรุษและผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่แท้จริง ผมจะขอยกตัวอย่างเฉพาะที่สำคัญและเห็นได้ชัดเพื่อประกอบคำกล่าวข้างต้น ดังต่อไปนี้

๑. วิสัยทัศน์ในการสร้างประชาธิปไตย ท่านได้ให้ความสำคัญแก่การสร้างความสำเร็จ

ในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ราษฎรเป็นอย่างมาก เพราะหากราษฎรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวิถีทางปกครองตนเอง ซึ่งเป็นของใหม่ของคนไทย ประชาธิปไตยก็ไปไม่รอดด้วยเหตุนี้ ท่านจึงสร้างรากฐานความเข้าใจเริ่มจากชุมชน โดยได้เสนอกฎหมายให้มีเทศบาลทุกตำบล ในการปกครองระบบเทศบาล ก็จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและคณะมนตรีตำบล จำลองแบบมาจากระดับชาติ เจตนาธรรมก็เพื่อให้ราษฎรได้ศึกษาด้วยการปฏิบัติ

จริงๆ และเข้าใจพื้นฐานในการปกครองตนเอง และรักษาผลประโยชน์ของตนเอง เมื่อราษฎรได้ค่อยๆ เข้าใจและชินในการดูแลตัวเองในสังคมใกล้ตัวแล้ว ต่อไปเมื่อไปถึงการเลือกตั้งระดับชาติ เขาก็จะซึมซาบโดยอัตโนมัติ น่าเสียดายที่ผู้รับผิดชอบรอบรุ่นต่อๆ มาไม่ได้สานต่อแนวความคิดนี้ เพราะหากได้ทำต่อเนื่องมากกว่า ๖๐ ปี ปานนี้เราคงไม่ต้องห่วงใยและหาทางจัดการซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งเป็นปัญหาหนักอกของคนไทย และเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงต่อการเดินไปสู่เส้นทางประชาธิปไตย

๒. วิสัยทัศน์ในทางเศรษฐกิจ ท่านอาจารย์ได้ให้ความสำคัญแก่เรื่องเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าเรื่องการเมือง ท่านจึงมีนโยบายแน่วแน่ที่จะปลดปล่อยความทุกข์ของราษฎรและยกฐานะให้ราษฎรกินดีอยู่ดี แต่เศรษฐกิจเป็นเรื่องใหญ่ซึ่งต้องทำต่อเนื่อง ท่านจึงเริ่มให้มีแผนงานทางเศรษฐกิจ โดยได้เสนอ**เค้าโครงเศรษฐกิจ**เพื่อวางรากฐานไปข้างหน้าอีก ๒๐-๓๐ ปี แต่น่าเสียดายที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในขณะนั้นตามความคิดท่านไม่ทัน เป็นผลให้ท่านถูกกล่าวหาและต้องออกเดินทางไปต่างประเทศชั่วคราว

อย่างไรก็ดี เมื่อท่านกลับจากต่างประเทศ และพ้นข้อกล่าวหา และกลับเข้ามารับหน้าที่ในฐานะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ท่านก็เริ่มอภิวัฒน์ทางเศรษฐกิจหลายเรื่องที่สำคัญก็คือ ยกเลิก**ภาษีรัชูปการ** และให้**ใช้ประมวลรัษฎากร** ซึ่งให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎรคือ ใครมีรายได้มากก็เสียมาก รายได้น้อยก็เสียน้อย นอกจากนี้ท่านยังได้จัดตั้ง**ธนาคารชาติ** เพื่อเป็นสถาบันที่รักษาเสถียรภาพทางการเงิน เสนอให้**ออก พ.ร.บ.งบประมาณ** เพื่อให้มีการควบคุมการใช้ภาษีอากรที่เก็บจากราษฎรอย่างรัดกุมและสม

ประโยชน์ กล่าวได้ว่า *ในสมัยที่ท่านอาจารย์เป็นรัฐมนตรีคลัง เสถียรภาพทางการเงินของประเทศมีความมั่นคงมาก*

จากวิสัยทัศน์ของท่าน เมื่อระยะใกล้สงครามโลกครั้งที่ ๒ ท่านได้นำเงินทุนสำรองเงินตราจำนวนหนึ่งไป**ซื้อทองคำน้ำหนัก ๑ ล้านเอานซ์** เป็นทุนสำรองแทนเงินตรา และนำทองคำนั้นมาเก็บไว้ในห้องนิรภัยของกระทรวงการคลัง ซึ่งได้รักษาไว้เป็นทุนสำรองเงินตราจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีทองคำอีกจำนวนหนึ่งซึ่งท่านอาจารย์ได้เรียกร้องให้ญี่ปุ่นนำมาแลกเปลี่ยนเงินบาทเพื่อใช้ระหว่างสงคราม โดยธนาคารชาติได้ผูกพันไว้เป็นทรัพย์สินของรัฐบาลไทย วิสัยทัศน์ในเรื่องนี้เป็นผลให้เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง ประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรได้มอบทองคำนี้คืนให้รัฐบาลไทย เพราะถือว่าไม่ใช่ทรัพย์สินของชาติศัตรู

ในด้านเกษตร ท่านอาจารย์มีความห่วงใยในฐานะและความยากลำบากของเกษตรกรเป็นพิเศษ ตัวท่านก็เคยช่วยบิดาทำนาด้วยตัวเอง นอกจากจะเสนอตั้ง**สหกรณ์เอนกประสงค์**เพื่อตัดปัญหาคนกลาง (ดำเนินไม่ได้เพราะเป็นส่วนหนึ่งของเค้าโครงเศรษฐกิจ) ท่านอาจารย์ยังได้ยกเลิก**อากรค่านา** และมีแผนการที่จะให้**ชาวนามีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง**ด้วย

ในเรื่องวิสัยทัศน์ทางเศรษฐกิจ ผมได้รับการบอกเล่าจากผู้ใหญ่ที่เชื่อถือได้ ๒ เรื่อง เรื่องแรกคือ เรื่องการส่งออกข้าว หลังจากท่านกลับจากเยือนสหรัฐอเมริกา ท่านได้เสนอคณะรัฐมนตรีว่าจากการสังเกตการณ์ ท่านคิดว่าเป็นอีกประมาณ ๒๐ ปีข้างหน้า สหรัฐจะเป็นคู่แข่งการค้าข้าวกับไทย เพราะในสหรัฐจะมีพื้นที่จำนวนมากที่อากาศอำนวยให้ปลูกข้าวได้ และ

ถ้าเขาเริ่มปลูก เขาก็มีข้าวที่มีคุณภาพดีเท่าเราหรือดีกว่าเรา ข้อคิดของท่านไม่ได้รับการตอบสนอง เพราะรัฐมนตรีส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่น่าเป็นไปได้ที่จะมีประเทศใดผลิตข้าวดีเท่ากับของเราและมาแข่งขันกับเราได้ โดยเฉพาะสหรัฐในขณะนั้น ไม่มีวิ้วแว่วว่าจะเป็นประเทศที่ปลูกข้าวได้

เรื่องที่ ๒ คือ เรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ท่านอาจารย์ได้สังเกตเห็นภัยอันตรายจากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ท่านอาจารย์จึงเสนอว่าหากไม่หามาตรการป้องกันอย่างจริงจังต่อไปอีก ๓๐ ปีข้างหน้า ประเทศเราจะเปลี่ยนจากการส่งออกไม้สักมาเป็นการสั่งไม้เข้าประเทศแทน ปรากฏว่าในคณะรัฐมนตรีก็ไม่มีใครสนใจต่อข้อสังเกตของท่าน มีรัฐมนตรีท่านหนึ่งยังกล่าวว่า ถึงตอนนั้นพวกเรา ก็ตายกันหมดแล้ว

จะเห็นได้ว่าเมื่อเวลาผ่านไป ข้อสังเกต

และข้อเสนอของท่านทั้งสองเรื่องก็เป็นจริงทุกประการ

๓. วิสัยทัศน์ในด้านการศึกษา ท่านอาจารย์ได้ให้ความสำคัญแก่การศึกษามากเป็นพิเศษ เพราะการศึกษาเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศและประชาธิปไตย ท่านจึงได้กำหนดเรื่องการศึกษาไว้ในหลัก ๖ ประการของคณะราษฎร

ท่านได้เริ่มปฏิบัติจริงจังในสองระดับ ในระดับอุดมศึกษา ในขณะนั้นมีมหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว ไม่เพียงพอที่จะผลิตคนที่มีความรู้มาช่วยพัฒนาประเทศได้ทันการณ์ ท่านจึงได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง (มธก.) มีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยเปิดเป็นครั้งแรก สอนเน้นหนักไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ถึงแม้ มธก. จะมีเพียง ๒ คณะ คือ คณะธรรมศาสตร์และคณะ

การบัญญัติ แต่ในหลักสูตรธรรมศาสตร์บัณฑิต แม้จะเน้นการสอนกฎหมายเป็นหลัก แต่ก็ได้สอนวิชารัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และการพูดด้วย ทั้งนี้เพื่อจะผลิตบัณฑิตมารับใช้ประเทศในแขนงสำคัญๆ ได้ครบถ้วน ซึ่งก็ได้ผลตามที่ท่านมุ่งหมายไว้ เพราะธรรมศาสตร์บัณฑิตและผู้จบประกาศนียบัตรทางบัญชีได้ออกมารับใช้ประเทศ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในเวลาต่อมาเป็นจำนวนมากมาย

นอกจากนี้ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ท่านยังได้ตั้งโรงเรียนเตรียมปริญญา เพื่อเตรียมตัวเข้าศึกษาใน มธก. โดยเฉพาะ เรียกชื่อย่อว่า ตมธก. มีอยู่ ๘ รุ่น หลักสูตร ตมธก. น่าสนใจมาก วิชาที่เรียนในขณะนั้นมี เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาบาลี วรรณคดี ประวัติศาสตร์สากล พุทธประวัติ ปรัชญา เทคโนโลยี ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายและบัญชี ชวเลข พิมพ์ดีด และดนตรี เป็นต้น วิชาบางวิชาสอนและสอบเป็นภาษาต่างประเทศ ครูของโรงเรียนจำนวนมากจบจากต่างประเทศ (หลายคนจบปริญญาเอก) และทางธรรมะก็ได้ครูที่จบเปรียญ ๘ ประโยคหลายท่านมาสอน จากหลักสูตรนี้สะท้อนให้เห็นวิสัยทัศน์ของท่านที่จะตระเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะศึกษาระดับสูง ทั้งในด้าน **ฐานะความรู้ทางวิชาการและจริยธรรม**

ในระดับประถมศึกษา ท่านได้เสนอให้จัดตั้งโรงเรียนเทศบาลและประชาบาลทั่วประเทศ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยจะอยู่ที่ไหนก็ตาม มีโอกาสเรียนหนังสืออย่างเท่าเทียมกัน

อย่างไรก็ดี การศึกษาจะมีผลตามเป้าหมาย จะต้องใช้เวลาและการกระทำอย่างต่อเนื่อง และต้องทำไปในทิศทางที่ถูกต้อง ฉะนั้น ผู้ที่รับลูกต่อจากท่าน ก็ต้องสานแนว

ความคิดของท่านอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

๔. วิสัยทัศน์ในด้านธรรมะ ถึงแม้ท่านอาจารย์จะไม่มีโอกาสบวชพระ เนื่องจากท่านต้องรับผิดชอบบ้านเมืองตั้งแต่หนุ่มๆ แต่ท่านได้ให้ความสนใจและศึกษาธรรมะ และนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง เพราะท่านเห็นว่าธรรมะเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคน ยิ่งเป็นนักการเมืองหรือผู้บริหาร ก็ต้องรู้และปฏิบัติธรรมะให้ถูกต้อง จึงจะสร้างเมตตาธรรมในการปกครองคนได้ ท่านได้เคยนิมนต์ท่านพุทธทาส ซึ่งท่านทราบว่าเป็นพระที่มีปฏิภาที่ถูกต้องมาสนทนากันถึง ๒ วัน กับ ๑ คืน ประกอบกับท่านชอบอ่านหนังสือธรรมะ จึงทำให้ท่านเข้าถึงพระพุทธานุชาสนาได้อย่างถูกต้อง โดยท่านเริ่มเข้าใจเรื่องหลักไตรลักษณ์ก่อนคือ ทุกขัง อนิจจัง อนัตตา ผู้ศึกษาพุทธศาสนาถ้าไม่เข้าใจเรื่องไตรลักษณ์แล้ว ก็เรียกได้ว่าไม่เข้าใจพระพุทธานุชาสนา

จากหลักไตรลักษณ์ ท่านได้ปรับเข้ากับชีวิตจริง ท่านได้เขียนหนังสือที่แพร่หลายมากเล่มหนึ่งชื่อว่า **“อนิจจังแห่งสังคม”** ท่านกล่าวเรื่องหลักอนิจจังตอนหนึ่งว่า **“สิ่งทั้งหลายในโลกนี้ ไม่มีสิ่งใดนิ่งอยู่กับที่ ทุกสิ่งมีอาการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่หยุดยั้ง”** ส่วนเรื่องอนัตตา ซึ่งสอนในเบื้องต้นให้เราละความเห็นแก่ตัว ท่านอาจารย์ได้ปฏิบัติมาตลอดชีวิต **ท่านผู้อ่านลองคิดดู คนที่เป็นอัจฉริยะและมีโอกาสอยู่ในตำแหน่งหน้าที่อย่างท่าน ถ้าหากจะแสวงหาความร่ำรวยหรือประโยชน์ส่วนตัว ย่อมเป็นของง่าย แต่เป็นที่ประจักษ์ว่าในการรับใช้ประเทศชาติ ท่านอาจารย์กลับจมนลงทุกที**

ในเรื่องการใช้ปัญญา ท่านได้กล่าวให้โอวาทแก่ธรรมศาสตร์บัณฑิตรุ่นแรกเมื่อ พ.ศ.

๒๔๗๙ ว่า “ขอให้ใช้สติประกอบปัญญา นำความรู้ที่เป็นสัจจะ ซึ่งศึกษาเล่าเรียนมานั้นเป็นหลักนำการปฏิบัติเพื่อรับใช้ชาติและราษฎรให้พัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้น”

นอกจากตัวท่านอาจารย์เองจะเข้าถึงธรรมะโดยถูกต้องแล้ว ท่านยังห่วงใยเยาวชนรุ่นหลัง นำจะได้เข้าใจและปฏิบัติธรรมะอย่างถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย ฉะนั้น ในหลักสูตร ตมธก. จึงได้บรรจุเรื่องธรรมะไว้ในหลายวิชา เช่น พุทธประวัติ และในวิชาเรียงความภาษาไทยก็ให้แต่งเรียงความเป็นกระทู้ธรรม ทำให้นักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่นได้ซึมซาบธรรมะจนเป็นนิสัยติดตัว และจากการที่ท่านแนะนำให้ใช้สติและปัญญา ผนวกุมิใจที่จะกล่าวว่าเกือบไม่มีศิษย์เก่า ตมธก. ที่ถูกหลอกลวงโดยพวกอลัชชีเลย นับเป็นโชคมหาศาลที่ได้ผู้ชี้แนะธรรมะที่ถูกต้องให้ติดตัวเรามา

ในด้านการปกครองคณะสงฆ์ ท่านได้มองการณ์ไกลว่า การปกครองคณะสงฆ์ไม่น่าจะอยู่ในความรับผิดชอบของพระเถระผู้ใหญ่เท่านั้น ท่านจึงได้เสนอ พ.ร.บ.คณะสงฆ์ พ.ศ.๒๔๘๔ ซึ่งเสนอให้ มีสังฆมนตรี ซึ่งแต่งตั้งจากพระเถระชั้นผู้ใหญ่ และ มีพระวินัยธร ทำหน้าที่คล้ายตุลาการทางด้านสังฆมนตรีและสังฆสภา ก็ให้มีการถ่วงดุลอำนาจกัน ส่วนการจัดให้มีพระวินัยธรเป็นประจำ ก็สะดวกเมื่อมีการทำผิดพระธรรมวินัย จะได้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะพิจารณาโดยรวดเร็ว ป่าเสียหายที่ พ.ร.บ. นี้ใช้มาเพียง ๑๐ ปีเศษ ผลอำนาจต่อก็คงเล็กและกลับไปนำแบบเดิมมาใช้

๕. วิสัยทัศน์ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของพลเมือง ท่านได้เล็งเห็นความยากลำบากของ

ราษฎรเมื่อมีปัญหาขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ผู้ปกครอง ท่านจึงริเริ่มระบบศาลปกครองขึ้น โดยในขั้นแรกให้ขึ้นกับคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อนต่อไปจึงค่อยแยกออกเป็นศาลอิสระต่อไป เราคงเห็นแล้วว่ากว่าคนรุ่นหลังจะตามแนวความคิดท่านได้ทันก็ล่วงมาหลายสิบปีแล้ว

อีกเรื่องหนึ่ง ตั้งแต่เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ๆ ท่านได้เสนอให้มีกฎหมายประกันสังคมให้แก่ราษฎรปรากฏว่าไม่ได้รับการสนองตอบในขณะนั้น จนอีก ๒ ปีต่อมา สหรัฐอเมริกาได้มีการประกาศใช้กฎหมายประกันสังคม แสดงว่าท่านอาจารย์มีแนวความคิดนี้ก่อนสหรัฐเสียอีก หรือจะพูดว่าสหรัฐนำเอาแนวความคิดของท่านอาจารย์ไปใช้ก็คงไม่ผิด

๖. วิสัยทัศน์ในด้านการต่างประเทศและสันติภาพ ในระยะสั้น ๆ ที่ท่านอาจารย์ได้เป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ ท่านได้ใช้ความกล้าหาญในการเข้าไปแก้ไขสนธิสัญญากับสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และประเทศในยุโรปรวม ๑๒ ประเทศ เพื่อยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตตลอดจนภาษีร้อยชัก ๓ และทำสนธิสัญญาใหม่บนรากฐานแห่งความเสมอภาคและถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติ เป็นผลให้ประเทศไทยมีเอกราชทางการศาลโดยสมบูรณ์ ผลงานนี้ต้องนับว่าเป็นประวัติศาสตร์สำคัญของกระทรวงการต่างประเทศ

วิสัยทัศน์ที่โดดเด่นของท่านอาจารย์และได้ให้คุณูปการอย่างใหญ่หลวงแก่ประเทศชาติและประชาชนคนไทยก็คือ การเป็นหัวหน้าขบวนการเสรีไทยเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น เริ่มต้นด้วยเมื่อใกล้เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ท่านได้มองการณ์ไกลว่าหากเกิดสงครามคราวนี้ ประเทศเราคงถูกกระทบแน่ ท่านจึงผลักดันให้มีพระบรม

ราชโองการการปฏิบัติความเป็นกลาง พ.ศ. ๒๕๕๒ ขึ้น และเมื่อต่อมาญี่ปุ่นบุกประเทศไทย ท่านก็ได้แสดงจุดยืนให้ปรากฏว่าไม่เห็นด้วย จึงได้รวบรวมจัดตั้งขบวนการเสรีไทยขึ้น ในการวิเคราะห์การสงคราม ท่านแน่ใจว่าด้วยทรัพยากรอันมหาศาลของฝ่ายสัมพันธมิตร ฝ่ายสัมพันธมิตรจะต้องเป็นฝ่ายชนะ มีผู้เล่าให้ฟังว่าในขบวนการเสรีไทย ท่านได้ใช้อาจารย์และศิษย์เก่า มธก. และจุฬาลงกรณ์หลายท่านมาร่วม มีอาจารย์ท่านหนึ่งซึ่งจบปริญญาเอกจากต่างประเทศ ซึ่งท่านตั้งใจจะให้มาร่วมด้วย ท่านจึงเรียกมาคุยและถามความเห็น ว่า “ในสงครามคราวนี้ คุณคิดว่าใครจะชนะ” อาจารย์ผู้นั้นตอบว่า “ฝ่ายอักษะ” โดยให้เหตุผลว่า กองทัพเยอรมันและญี่ปุ่นมีสมรรถนะสูง ท่านก็คิดว่าฝ่ายสัมพันธมิตรมีทรัพยากรมากมาย ในระยะยาวน่าจะได้เปรียบ อาจารย์ผู้นั้นก็ยังยืนยันว่า ฝ่ายอักษะต้องชนะ ปรากฏว่าท่านไม่ยอมใช้อาจารย์ผู้นั้นให้เข้าร่วมในเสรีไทยด้วย เรื่องเสรีไทยทุกท่านคงทราบดีแล้วว่ายังผลให้ประเทศเราพ้นสภาพผู้แพ้สงคราม ผมนำมาเล่าในที่นี้ ก็เพื่อยืนยันวิสัยทัศน์ของท่านที่มองการณ์ไกลได้ถูกต้องจริงๆ

ในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

วิสัยทัศน์อีกเรื่องหนึ่งของท่าน ก็คือ เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ท่านเห็นว่าเป็นความชอบธรรมของประเทศเล็กๆ ในภูมิภาคจะร่วมมือกัน เพื่อมีอำนาจต่อรองกับมหาอำนาจและประเทศภายนอก จึงได้เสนอจัดตั้ง “สหภาพแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” แต่ปรากฏว่าฝรั่งเศสขัดขวางข้อเสนอนี้ แต่ท่านก็ไม่ล้มเลิกแนวความคิด และได้ดำเนินการก่อตั้ง “สันนิบาตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เมื่อกันยายน ๒๕๕๐ แต่โชคไม่ดี อีก ๒ เดือนเศษ ท่านก็ถูกพิษรัฐประหารต้องลี้ภัยอยู่ต่างประเทศ อย่างไรก็ดีปรากฏว่าอีกหลายสิบปีต่อมา องค์การอาสาทีดี อาเซียนทีดี ก็พัฒนาการมาจากแนวคิดของท่านอาจารย์ปรีดี

ที่ผมยกตัวอย่างแนวความคิดและการปฏิบัติงานของท่านอาจารย์ปรีดีมาเพียงบางส่วน ก็ย่อมเพียงพอที่จะตอบหัวเรื่องของผมได้ว่า ท่านอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ คือ ผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่แท้จริง

ในฐานะคนไทย ผมมีความภาคภูมิใจที่ประเทศเราเคยมีนักการเมืองที่เสียสละ และมีวิสัยทัศน์ที่แท้จริง และผมคิดว่าน่าที่จะนำเอาเป็นแบบอย่างต่อไป